

Henryk Ganowiak

90 lat Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni

Zeszyty Gdyńskie nr 6, 93-100

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Henryk Ganowiak

90 lat Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni. Powstanie Morskiego Laboratorium Rybackiego w Helu

Jakkolwiek Gdynia jest już od ponad siedemdziesiąt lat, a dokładnie od grudnia 1938 r., siedzibą najstarszej i pierwszej w niepodległej Polsce morskiej placówki naukowo-badawczej, noszącej nazwę Morskiego Instytutu Rybackiego, to jednak rodowód jej sięga 1921 r., kiedy to powołano oficjalnie do życia Morskie Laboratorium Rybackie z siedzibą w Helu.

Inicjatywę utworzenia nad Bałtykiem morskiej placówki badawczej już w grudniu 1919 roku zgłosił profesor Uniwersytetu Warszawskiego, zoolog Eugeniusz Kiernik na posiedzeniu Komisji Ochrony Przyrody w ówczesnym Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego (MWROP).

Zupełnie niezależnie od działań profesora Kiernika w styczniu 1920 r. Uniwersytet Poznański przekazał ministrowi MWROP memoriał postulujący utworzenie placówki badawczej nad Bałtykiem, opracowany jeszcze w roku 1919 przez profesora tej uczelni Stanisława Pawłowskiego.

W wyniku dalszych zabiegów prof. Kiernika, Sejm Ustawodawczy podjął 10 lutego 1920 r. – w dniu historycznych zaślubin Polski z morzem – uchwałę w sprawie utworzenia „stacji naukowo-doświadczalnej dla celów oceanograficzno-rybackich nad Morzem Bałtyckim”. Odpowiedni wniosek trzy dni wcześniej przedłożył w Sejmie poseł A. de Rosset.

Na przełomie lat 1920-1921 problem utworzenia morskiej stacji badawczej znalazł się w kręgu zainteresowań ówczesnego Ministerstwa Byłej Dzielnicy Pruskiej. W Dzienniku Urzędowym nr 23 tegoż ministerstwa ukazało się rozporządzenie o utworzeniu Morskiego Urzędu Rybackiego z siedzibą w Pucku, datowane 18 czerwca 1921 roku. Trzeci artykuł tego rozporządzenia brzmiał następująco:

„Przy Morskim Urzędzie Rybackim ustanawia się laboratorium dla badań biologicznych i technicznych w zakresie rybołówstwa morskiego”.

Na tej podstawie powstało Morskie Laboratorium Rybackie (MLR) zlokalizowane w Helu, którego pierwszym kierownikiem został profesor dr Antoni Jakubski z Uniwersytetu Poznańskiego. Rok 1922 upłynął na pracach organizacyjnych i w praktyce MLR podjęło systematyczną działalność dopiero w kwietniu 1923 r., kiedy rozpoczął tam pracę adiunkt Kazimierz Demel, pierwszy osiadły wówczas w Helu – pracownik naukowy MLR.

Kazimierz Demel przybył do Helu rankiem 7 kwietnia 1923 r. w towarzystwie ówczesnego naczelnika Morskiego Urzędu Rybackiego w Wejherowie dr. Franciszka Lubeckiego. A oto jak późniejszy profesor dr Kazimierz Demel wspominał tamte wydarzenia:

„Wyjechaliśmy z Wejherowa przez Puck do Helu, dokąd przybyliśmy dopiero po paru godzinach, gdyż pociąg na tej trasie włókł się niemiłosiernie. Na stacji kolejowej w Helu oczekiwał już na nas wcześniej powiadomiony policjant, który zajął się moim bagażem. Pierwszy obiad w Helu spożyłem wraz z dr. Lubeckim w sklepie Bassmana, przy którym znajdowało się małe pomieszczenie z paroma stolikami. Dr Lubecki tego samego dnia powrócił do Wejherowa, pozostawiając mnie samego w zupełnie nieznanym terenie. Zatrzymałem się na razie w małym hoteliku Ferdynanda Kohnkego noszącym nazwę „Gwiazda Morza”, a stołowałem się u wspomnianego Bassmana, gdzie jadał również między innymi miejscowy leśniczy Tomaszewski i Ziarek z kapitanatu portu helskiego.”

Szczególną uwagę Demela po znalezieniu się w Helu zwrócił rytmiczny odgłos silników kutrów rybackich. wyruszających w morze na połowy lub powracających do portu. Huk tych motorów jakoś szczególnie mocno utkwił w pamięci Profesora Demela podobnie jak smutny, donośny i jakby zawodzący odgłos boi helskiego cypla, odzywający się podczas mglistych dni i nocy. Ogólne wrażenia, jakich młody Kazimierz Demel doznał po rozejrzeniu się po Helu nie były raczej zachęcające. Miejscowość była mała, jakby odcięta od świata, co wywoływało w przybylszu uczucie osamotnienia, spotęgowane obcym mu zupełnie środowisku miejscowej ludności, składającej się w ogromnej większości z Niemców, w odróżnieniu od całego półwyspu, gdzie było ich niewiele. Według spisu ludności z grudnia 1910 r. Hel zamieszkiwały 603 osoby, w tym zaledwie 13 Polaków. Stan ten był

wynikiem kolonizacji niemieckiej jeszcze w okresie przedrozbiorowym. W roku 1923 liczba Polaków osiadłych w Helu wynosiła około 40 osób, przeważnie urzędników i funkcjonariuszy państwowych. Wśród helskich Niemców byli wprawdzie tacy, którzy odnosili się życzliwie do Polaków - z tych Demel zapamiętał zwłaszcza rybaków Fryderyka Grenzinna, Waltera Luksa i Roberta Traenerta, jednak większość z nich okazywała Polakom wyraźną niechęć, niekiedy nawet wrogość. Do takich Kazimierz Demel zaliczał między innym i miejscowego pastora i rybaków, braci Pawła i Eryka Scheewów.

W styczniu 1925 r. Morskie Laboratorium Rybackie oddzielono od Morskiego Urzędu Rybackiego i podporządkowano Państwowemu Instytutowi Naukowemu Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach (PINGW) jako jego Dział Biologiczno-Morski z siedzibą w Helu, jednak w praktyce nazywano go nadal Morskim Laboratorium Rybackim. W kilkanaście miesięcy później PINGW utworzył w swoim bydgoskim oddziale Dział Ekonomii i Organizacji Rybactwa kierowany przez Józefa Borowika. Obydwa „rybackie” działy PINGW nawiązały bliską współpracę.

Przed przeszło osiemdziesięciu laty, a dokładnie w grudniu 1928 r. założono w Warszawie stowarzyszenie pod nazwą Morski Instytut Rybacki, którego celem

nie było prowadzenie działalności naukowo-badawczej, lecz wspieranie rozwoju polskiego rybołówstwa morskiego, a w szczególności połowów, przetwórstwa i handlu rybnego. Prezesem zarządu tego instytutu został profesor dr Michał Siedlecki z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, związany już wcześniej ze sprawami naszego rybołówstwa morskiego. Morskie Laboratorium Rybackie i tenże Morski Instytut Rybacki (jego zarząd przeniesiono z czasem do Gdyni) działały niezależnie od siebie, ściśle ze sobą współpracując.

Kiedy dalszy rozwój naszych badań morskich związanych z potrzebami rybołówstwa i innych ośrodków naukowych w głębi kraju wydawał się mieć zapewnione podstawy organizacyjne, wiosną 1931 roku Ministerstwo Rolnictwa postanowiło zlikwidować niektóre podlegające mu placówki, a między innymi obydwie działy PINGW – Morskie Laboratorium Rybackie w Helu oraz Dział Ekonomii i Organizacji Rybołówstwa w Bydgoszczy. Decyzja ta była wynikiem trudności finansowych w kryzysowym dla gospodarki kraju okresie, a także istotnego faktu, że już od początku 1928 r. sprawy rybołówstwa morskiego wyłączono z gestii Ministerstwa Rolnictwa, podporządkowując je Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Sprawa likwidacji Morskiego Laboratorium Rybackiego wywołała głębokie poruszenie i stanowczy sprzeciw szerokich kół naukowych w całym kraju. Podjęto różne kroki, zmierzające do utrzymania w pierwszym rządzie Morskiego Laboratorium Rybackiego w Helu. Szczególnie energicznie i wielostronnie działał w tym kierunku profesor Siedlecki - prezes zarządu wspomnianego poprzednio Morskiego Instytutu Rybackiego oraz pierwszy delegat Polski do działającej już wówczas - Międzynarodowej Rady Badań Morza w Kopenhadze. Dzięki tym wszystkim staraniom Ministerstwo Przemysłu i Handlu, we współdziałaniu z Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, doprowadziło do utworzenia w roku 1932 Stacji Morskiej w Helu, która przejęła inwentarz i działalność Morskiego Laboratorium Rybackiego.

Działalność Stacji Morskiej w Helu i w Gdyni (1932 – 1939)

Stacja Morska w Helu rozpoczęła swoją działalność w kwietniu 1932 r. Na stanowisko jej dyrektora powołano dr Mieczysława Boguckiego, a przewodniczącym rady naukowej tej placówki został prof. M. Siedlecki,

Działalność Stacji stworzyła nowy rozdział w historii polskich prac naukowo-badawczych na morzu, związanych z rybołówstwem. Stacja Morska zaczęła rozwijać się znacznie szybciej niż Morskie Laboratorium Rybackie, którego działalność była teraz nie tylko kontynuowana, ale uległa znacznemu rozszerzeniu. O ile do 1932 roku MLR miało jednego tylko samodzielnego pracownika naukowego w osobie K. Demela, to już po czterech latach Stacja zatrudniała 8 pracowników naukowych, z czego 3 osoby w Oddziale Rybackim Stacji powołanym w Gdyni.. Szybszemu rozwojowi Stacji Morskiej nie sprzyjał brak własnego budynku oraz dość prymitywne warunki pracy personelu naukowego zarówno w Helu – nadal głównej siedziby stacji – jak też

w Gdyni. W związku z tym podejmowano działania, zmierzające do tego, by Stacja Morska otrzymała własny gmach na terenie Gdyni, która stała się już w tym czasie poważnym, jak na tamte lata, ośrodkiem morskiego przemysłu i handlu rybnego oraz rozwijającego się od 1931 r. rybołówstwa dalekomorskiego. Starania te okazały się skuteczne - w 1936 r. dzięki zabiegom ówczesnego Ministerstwa Przemysłu i Handlu uzyskano środki na budowę siedziby Stacji Morskiej w Gdyni. Budynek Stacji miał stanąć na tak zwanym wówczas molu południowym na końcu obecnej alei Jana Pawła II. Projekt budynku uwzględniał podstawowe zadania Stacji Morskiej: działalność naukowo-badawczą w dziedzinie biologii morza, ze szczególnym uwzględnieniem praktycznych potrzeb rybołówstwa morskiego, a także pracę dydaktyczną w tym zakresie, głównie organizowanie letnich kursów biologii morza. W planach budynku przewidziano również pomieszczenia laboratoryjne, biblioteczne, salę ćwiczeń dla uczestników kursów, salę muzealną, a nawet pomieszczenia dla przyszłego akwarium. Roboty budowlane rozpoczęto w 1937 r. Pod budowę nowego obiektu Stacji Morskiej przeznaczono teren o powierzchni 2750 m kwadratowych, z tego około 800 m kw. pod zabudowę. Roboty budowlane zakończono i przekazano do użytku pod koniec 1938 r. W tym czasie przystąpiono do zasiedlania nowego budynku Stacji Morskiej. W zachodniej części budynku zamieszkali pracownicy naukowcy Stacji - dyrektor M. Bogucki, jego zastępca K. Demel i młodzi magistrowie: A. Bursa, W. Cięglewicz, W. Mańkowski, Z. Mulicki i K. Posadzki. Nazwiska większości tych ludzi przeszły do historii polskich badań morskich i na wiele lat związały się z życiem naukowym i kulturalnym Gdyni, a także z rozwojem naszego rybołówstwa morskiego. W styczniu 1939 r. zakończono prace przy wyposażeniu pozostałych pomieszczeń laboratoryjnych i technicznych, a także przeniesiono z Helu niewielkie zbiory muzealne, składające się z około 300 eksponatów fauny i flory morskiej. Część muzealną i akwaryjną nowo zbudowanego budynku pozostawiono na razie w stanie surowym.

Tak oto doszło do usadowienia się w Gdyni przed 72 laty morskiej placówki naukowej, która już po wojennej przerwie wróciła w 1945 r. do swej pierwszej nazwy - Morskiego Laboratorium Rybackiego.

Morskie Laboratorium Rybackie w Gdyni w latach 1945 - 1948

Po zakończeniu działań wojennych już w kwietniu 1945 r. przybyli do Gdyni pierwsi przedwojenni pracownicy naukowcy Stacji Morskiej: dr K. Demel i mgr W. Cięglewicz, a w maju zameldowali się: prof. M. Bogucki i mgr Z. Mulicki. Od maja przez całe lato 1945 r. prowadzono prace remontowe i przygotowawcze w zbudowanym przed wojną budynku. Wznowienie działalności Morskiego Laboratorium Rybackiego nastąpiło już 30 września 1945 r.

Dzięki systematycznemu powiększaniu się kadry naukowej, na początku 1946 r. możliwa już była działalność trzech działów naukowo-badawczych laboratorium, a mianowicie Działu Biologicznego, Działu Ichtiologicznego i Działu Technologicznego. W lipcu tegoż roku zorganizowano już pierwszy po wojnie kurs biologii morza dla

studentów SGGW, a sierpniu tegoż roku trzech pracowników MLR uczestniczyło jako pierwsi po wojnie reprezentanci Polski w Sesji Międzynarodowej Rady Badań Morza obradującej w Sztokholmie.

Rok 1947 był okresem dalszego ożywienia życia naukowego Laboratorium, do czego przyczynił się dalszy wzrost kadry naukowej, który przekroczył już stan przewyższający okres sprzed II wojny światowej.

Rok 1948 w historii MLR zaznaczył się uzyskaniem dwóch statków badawczych: motorówki „Meduza” i kutra zbudowanego w Wielkiej Brytanii, któremu nadano nazwę: „Michał Siedlecki”. Jednocześnie rozszerzał się zakres terytorialny prac badawczych na Morzu Bałtyckim; oprócz Zatoki Gdańskiej statek badawczy „M.Siedlecki” penetrował już rejon Głębi Gotlandzkiej i Rynny Słupskiej.

W kwietniu 1948 r. obchodził 25. rocznicę rozpoczęcia pracy naukowej w Helu dr Kazimierz Demel, który cieszył się dużą popularnością, do czego przyczyniło się ukazanie jego trzech książek: *Biologia ryb Bałtyku*, *Zwierzę i jego środowisko* oraz *Życie morza*.

Powstanie Morskiego Instytutu Rybackiego

Powstanie Morskiego Instytutu Rybackiego jako samodzielnej placówki stricte naukowo-badawczej nastąpiło formalnie z dniem 1 stycznia 1949 r. w wyniku włączenia dotychczasowego Morskiego Laboratorium Rybackiego do Morskiego Instytutu Rybackiego. Należy jednak w tym miejscu wyjaśnić, iż działające już od 1938 r. Stowarzyszenie noszące nazwę „Morski Instytut Rybacki” nie było instytucją o charakterze naukowo-badawczym, w takim sensie jak powstały w 1949 r. Morski Instytut Rybacki, bowiem powstały jeszcze przed wojną MIR był jedynie stowarzyszeniem, którego głównym zadaniem miało być popieranie rozwoju rybołówstwa, uruchamianie zakładów i urzędzeń morskiego przemysłu rybnego, uruchamianie stoczni, udzielanie rybakom pomocy finansowej itp.

Dyrekcji nowo powstałego Instytutu w Gdyni podporządkowano dwie ekspozytury terenowe: w Świnoujściu i w Kołobrzegu. Zakresem swojej działalności badawczej Instytut objął również problematykę zarybiania Zalewu Wiślanego i Szczecińskiego.

Włączenie MLR do MIR stworzyło lepsze warunki dla rozwoju działalności naukowo-badawczej Instytutu, jednakże z drugiej strony nakładało na Instytut pewne jarzmo utylitaryzmu; przemysł domagał się bowiem od personelu naukowego konkretnego pokazywania, gdzie jest ryba i obciążania go częścią odpowiedzialności za niepowodzenia przedsiębiorstw połowowych w realizacji niesłychanie wysokich, a nieraz wręcz nierealnych zadań produkcyjnych.

Zapoczątkowany w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia dynamiczny rozwój rybołówstwa bałtyckiego, a przede wszystkim rybołówstwa dalekomorskiego nałożył na Instytut nowe zadania, które pociągnęły za sobą znaczny wzrost liczebny kadr Instytutu; wystarczy zaznaczyć, iż jeśli w 1947 r. zatrudnione były 23 osoby, to w roku 1957 zatrudnionych już było 166 osób. W tym czasie Instytut otrzymał dwa statki badawcze: kuter „Michał Siedlecki II” i lugrotrawler „Birkut”.

Na początku lat sześćdziesiątych na Instytut nałożono dalsze, odpowiedzialne zadania w związku z rozpoczęciem budowy i wejściem do eksploatacji dużej, budowanej w polskich stocznich floty trawlerów-przetwórn i zamrażalni. Eksploatacji tych statków, znalezienia dla nich na odległych łowiskach odpowiedniej bazy surowcowej, a także opracowania technologii przetwórstwa i konserwacji złowionej ryby. Dla tych celów powołano w Instytucie Pracownię Studiów nad Typami Statków Rybackich oraz Zakład Mechanizacji Przemysłu Rybnego, a także rozbudowano Zakład Ichtiologii, dodając mu nowe zadania związane ze zwiadem rybackim. Pracownicy tego zakładu zajmujący się zwiadem rozpoczęli mustrować na dalekomorskie statki rybackie w celu służenia pomocą załodze w poszukiwaniu wydajnych łowisk. W tym celu powołano nawet w roku 1964 samodzielną komórkę organizacyjną – Ośrodek Zwiadów Rybackich.

Rok 1964 rozpoczął się bardzo ważnym dla Instytutu wydarzeniem, jakim było przekazanie Instytutowi następnego z kolei statku badawczego – trawlera burtowego „Wieczno”. Statek ten umożliwił Instytutowi prowadzenie różnego rodzaju badań na odległych obszarach północno-zachodniego Atlantyku. Statek ten odegrał również dużą rolę w realizacji zapoczątkowanej w 1972 r. wieloletniej współpracy Instytutu z analogicznymi placówkami badawczymi Stanów Zjednoczonych. W ramach tej współpracy w 1974 r. powstał w Instytucie Ośrodek Sortowania i Oznaczania Planktonu, który rozpoczął świadczyć odpłatne usługi na potrzeby placówek badawczych USA. Pełna sukcesów działalność tego Ośrodka trwa nieprzerwanie do chwili obecnej.

W 1971 r. Instytut obchodził uroczyste swój 50-letni jubileusz, który upamiętniony został ceremonią otwarcia Muzeum Oceanograficznego i Akwarium Morskiego.

Innym ważnym wydarzeniem w historii Instytutu było w sierpniu 1972 r. podniesienie bandery na zbudowanym w Stoczni Gdańskiej nowoczesnie wyposażonym statku badawczym „Profesor Siedlecki”. Po wejściu tego statku do eksploatacji zatrudnienie w Instytucie osiągnęło stan 588 osób, co spowodowane zostało wejściem jego do eksploatacji oraz wcześniejszym wejściem do eksploatacji dwóch innych, pełnomorskich statków badawczych „Birkut” i „Wieczno” oraz wzrostem obsady osobowej dotychczasowych zakładów naukowych i powołaniem nowych.

Eksploatacja statku badawczego „Profesor Siedlecki” to piękna karta w historii działalności badawczej na morzu Morskiego Instytutu Rybackiego. W ciągu dwudziestoletniego okresu eksploatacji statek ten odbył 33 oceaniczne rejsy badawcze, przepływając 466 tysięcy mil morskich, zawijając do 98 portów na wszystkich kontynentach, poza Australią. Uczestniczył w 9 ekspedycjach antarktycznych, podczas których między innymi zlokalizowano wydajne łowiska antarktycznego kryla, opanowano technikę jego połowów w skali przemysłowej oraz wypracowano technologię produkcji koagulatu i farszu z kryla. Zlokalizowano również i opanowano połowy wielu cennych gatunków ryb antarktycznych. Zdobyte przez statek doświadczenia w pełni wykorzystywała następnie polska flota trawlerów-przetwórn, która przez wiele lat z dużym powodzeniem eksploatowała wody

antarktyczne. Niestety, dziś zaledwie tylko jeden polski statek zajmuje się połowami kryła, podczas gdy z doświadczeń polskich korzystają dziś takie państwa jak Chiny, Japonia, Norwegia i Stany Zjednoczone..

Statek „Profesor Siedlecki” odbył również zwiadowczy rejs na wody peruwiańskie, w następstwie którego nawiązana została bliska współpraca rybacka polsko-peruwiańska w dziedzinie rybołówstwa. Działy polsko-peruwiańskie spółki połowowe, w ramach których na wodach peruwiańskich poławiały polskie statki rybackie.

Ważnym wydarzeniem w życiu Instytutu 1973 r. było zarządzenie ministra nauki i szkolnictwa wyższego przyznające Instytutowi prawo nadawania stopnia doktora nauk przyrodniczych.

Pod koniec 1977 r. Instytutowi przekazano jeszcze jeden oceaniczny statek badawczy, któremu nadano nazwę „Profesor Bogucki”. W jednym ze swoich rejsów badawczych statek ten jako pierwszy w historii polskiej żeglugi opłynął kontynent Antarktydy dookoła.

Po wejściu do eksploatacji statku „Profesor Bogucki” i przyłączeniu do Instytutu Zakładu Doświadczalnego Białka Spożywczego, Instytut osiągnął wówczas rekordowy w swojej historii stan zatrudnienia wynoszący 901 pracowników.

Po okresie największego, ilościowego rozwoju i bardzo ożywionej działalności na morskich akwenach niemal całego świata, poczynszy od 1978 r. Instytut zaczął się borykać z poważnymi trudnościami, spowodowanymi pogarszającą się sytuacją w dziedzinie bazy surowcowej w światowym rybołówstwie, a po roku 1981 – ze skutkami wprowadzenia w kraju stanu wojennego. Wszystkie te wydarzenia, jak również inne organizacyjne wstrząsy spowodowały znaczne ograniczenie działalności Instytutu na arenie międzynarodowej, a także drastyczny spadek zatrudnienia., który pod koniec 1982 r. wynosił już tylko 450 osób. Zmniejszył się również stan flot dalekomorskich wszystkich polskich przedsiębiorstw rybackich, a nowych jednostek już na stocznicach nie zamawiano. Również Instytut zmuszony został do wycofania z eksploatacji swojego wysłużonego już statku badawczego „Wieczno”(1989 rok), a w roku 1992 – statku badawczego „Profesor Siedlecki”.

Ważnym wydarzeniem w historii Instytutu było w 1991 r. oddanie do eksploatacji nowej, trzeciej już z kolei – siedziby głównej Instytutu przy ulicy Kołłątaja 1. Przyniosło to zdecydowaną poprawę warunków pracy i jej organizacji, a także stworzyło Instytutowi możliwość wynajmowania pomieszczeń innym użytkownikom.

Pomyślnym wydarzeniem dla działalności badawczej Instytutu na Bałtyku było wprowadzenie do eksploatacji nowego statku badawczego „Baltica”.

Po roku 2000 w działalności Instytutu dały się odczuć finansowe ograniczenia w przydziale środków finansowych na działalność statutową, przyznawanych przez Komitet Badań Naukowych. Stan ten zmusił kierownictwo Instytutu do podjęcia działań oszczędnościowych, w tym do dalszego ograniczenia stanu zatrudnienia. W chwili obecnej wynosi już ono tylko 209 zatrudnionych, łącznie z obsadą Stacji Badawczej w Świnoujściu i załogą statku badawczego „Baltica”.

Aktualnie w Instytucie działają następujące Zakłady Naukowe i ważniejsze jednostki organizacyjne:

1. Zakład Zasobów Rybackich
2. Zakład Oceanografii Rybackiej i Ekologii Morza
3. Zakład Technologii i Mechanizacji Przetwórstwa
4. Zakład Chemii Żywności i Środowiska
5. Zakład Ekonomiki Rybackiej
6. Ośrodek Informacji Naukowej i Biblioteka
7. Zakład Sortowania i Oznaczania Planktonu w Szczecinie
8. Stacja Badawcza w Świnoujściu
9. Akwarium Gdyńskie

Oprócz zadań statutowych, realizowanych w wymienionych wyżej zakładach naukowych, Instytut współpracuje z Departamentem Rybołówstwa Ministerstwa Rolnictwa w celu wspierania administracji rybackiej we wdrażaniu Wspólnej Polityki Rybackiej Unii Europejskiej oraz w celu udzielania pomocy w negocjacjach dotyczących interesów polskiego rybołówstwa na forum Unii Europejskiej.

Rok 2010 był dobrym rokiem dla Morskiego Instytutu Rybackiego, bowiem po raz kolejny Instytut został oceniony jak najlepszy instytut w gronie jednostek zajmujących się inżynierią i ochroną środowiska, technologiami środowiskowymi, rolniczymi i leśnymi. Ma to swój wymiar w wysokości środków dostępnych na badania naukowe. Natomiast rok 2011 był w historii Instytutu rokiem jubileuszowym, bowiem Instytut obchodził uroczyste swoje 90-lecie. Była to ważna i pamiętna rocznica, ponieważ instytutów badawczych o takim stażu jest w Polsce niewiele.

Drugim ważnym wydarzeniem w 2011 r. była Konferencja Naukowa Międzynarodowej Rady Badań Morza (ICES) w Gdańsku, w przygotowaniu której Morski Instytut Rybacki ściśle współpracował z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W konferencji tej uczestniczyło około 700 badaczy morza z całego świata. Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż pracownicy naukowcy Morskiego Instytutu Rybackiego w minionym 90-leciu aktywnie współpracowali z tą międzynarodową organizacją i to począwszy już od 1924 r., kiedy to pierwszym delegatem Polski do tej organizacji był prof. Michał Siedlecki. Innym ważnym wydarzeniem w działalności Instytutu w minionym, jubileuszowym roku było również prestiżowe Doroczne Zgromadzenie Ogólne Europejskiego Stowarzyszenia Instytucji Badawczych Rybołówstwa i Akwakultury (EFARO), zrzeszające dyrektorów rządowych laboratoriów i instytutów prowadzących badania na rzecz wspomnianych branż - z większości państw Unii Europejskiej.

W chwili obecnej Instytutem kieruje dyrektor prof. dr hab. Tomasz Linkowski, jego zastępcą ds. naukowych jest dr Wojciech Pelczarski, a zastępcą ds. finansowych – mgr Rafał Geremek.

W opracowaniu wykorzystano publikację A. Ropelewskiego: *Morski Instytut Rybacki, Ludzie i wydarzenia, 1921-2001*, Gdynia 2001.